

Sraith 18: An Ghaeilge - seoid luachmhar agus cuid dár gcultúr

Sa tsraith seo chinn beirt scoláire ar rud éigin fiúntach a dhéanamh chun an Ghaeilge a chur chun cinn. D'eagraigh siad turas chun na Gaeltachta. Chuir siad ciorcal comhrá ar bun. Thosaigh siad féin ag éisteacht le Raidió na Gaeltachta agus ag féachaint ar TG4. Tar éis a gcuid iarrachtaí bronnadh gradam orthu.

Pictiúr 1 : Chonaic beirt stócach fógraíocht i nGaeilge ar shiopa.

Bhí Aodh agus Briain ag siúl thar shiopa ceoil agus chonaic siad fogra i nGaeilge. "Sladmhargadh na Cásca". Chuir sé sin ag smaoineamh iad. Dúirt Aodh go raibh áthas air an Ghaeilge a fheiceáil sna comharthaí. Dúirt Brian gur aontaigh sé leis ach gur fúthú féin, faoin nglúin s'acu siúd, an Ghaeilge a chur chun cinn. Rinne siad an scéal a phlé ar feadh tamaill agus d'admhaigh siad go mbraithfeadh sláinte na teanga orthu féin. Gléasanna ceoil a bhí ar taispeáint sa bhfuinneog, cairdín (bosca ceoil), consairtín, bainseo, bodhrán agus cláirseach.

Ceisteanna:

- Cad a chonaic na stócaigh?
- Cad a dúirt siad faoin nGaeilge?
- Cad a bhí i bhfuinneog an tsiopa?

Pictiúr 2 : Ghúgláil siad an tIdirlíon chun eolas a fháil faoin nGaeltacht.

Chuaigh siad ar an idirlíon agus ghúgláil siad "Turas chun na Gaeltachta." Chuaigh siad isteach ar líonra sóisialta Facebook chun eolas a fháil faoi na coláisí Gaeilge sa Ghaeltacht. D'fhéach siad ar na tithe lóistín, agus ar na praghasanna agus araile. Chinn siad ar thuras chun na Gaeltachta a eagrú. D'iarr siad ar a gcairde teacht leo.

Ceisteanna:

- Cén t-eolas a bhí ag teastáil uathu?
- Cén líonra sóisialta a chuartaigh siad?
- Cad a bheartaigh siad a dhéanamh?

Pictiúr 3a : Chuaigh siad ar chúrsa Gaeilge sa Ghaeltacht.

Chaith siad tamall sa Ghaeltacht. Thaitin sé go mór leo bheith ag caint Gaeilge lena chéile agus ag cur aithne ar dhaoine eile trí mheán na Gaeilge.

Ceisteanna:

- Cá ndeachaigh siad?
- Cad é an rud is mó a thaitin leo?

Pictiúr 3b: Thaitin an ceol agus an damhsa leo ag na céilithe.

Bhain siad an-spraoi as an siamsaíocht sa Ghaeltacht. Taispeantar iad ag éisteacht le ceol rince na hÉireann agus iad ag damhsa sean-rincí traidisiúnta ar nós "An Staicín Eornan" nó "Ionsaí na hInse" ag an gcéilí.

Ceisteanna:

- Cén sort siamsaíochta a bhí acu sa Ghaeltacht?
- Ainmnigh damhsa amháin?

Pictiúr 3c: Bhain siad an-sult as na cluichí ar an trá.

I rith an lae bhí an-spraoi acu ag imirt cluichí amuigh. Lá de na laethanta chuir siad eangach eitpheile suas ar an trá. Roghnaigh siad dhá fhoireann agus d'imir siad cluiche eitpheile. Bhí idir bhuachaillí agus chailíní ar an dá fhoireann. B'alainn an lá é. Bhí an ghrian ag scalladh anuas orthu. Bhí an taoide ag siosarnach is ag slaparnach ar an ngaineamh taobh leo, agus bhí bád seoil le feiceáil i bhfad i gcéin ar fhíor na spéire. Fógra deas don Ghaeltacht is ea na trí phictiúr sin.

Ceisteanna:

- Cá ndeachaigh siad um thráthnóna?
- Cén cluiche a d'imir siad?
- Cad é an radharc a bhí le feiceáil acu?

Pictiúr 4: Nuair a d'fhill siad ar an scoil theastaigh uathu an Ghaeilge a labhairt.

Nuair a tháinig siad ar ais ar scoil chuir siad Ciorcal Comhrá Gaeilge ar bun. Is é plean a bhí acu ná go dtiocfadh daltaí ar mhian leo a gcuid Gaeilge a chleachtadh le chéile ag am lóin gach Luan chun Gaeilge a labhairt lena chéile. Rinne siad é sin agus d'éirigh go maith leis mar scéim. Tháinig an-fheabhas ar líofacht Ghaeilge na ndaltaí a ghlac páirt sa chiorcal comhrá.

Ceisteanna:

- Cad a chuir siad ar bun sa scoil?
- Cén uair a bhuaíl siad le chéile?
- Cén toradh a bhí ar an scéim sin?

Pictiúr 5a: Thosaigh siad ag éisteacht le Raidio na Gaeltacha.

D'éist siad le Raidio na Gaeltachta. Bhí siad in ann é a fháil ar an bhfón póca a bhí acu. Bhainidís feidhm as cluasáin ionas nach mbeadh glór an raidio ag cur isteach ar dhaoine eile. D'fhéadaidís éisteacht le Radio na Gaeltachta i nganfhiús don saol mór. Éisteacht faoi rún a bhí ar siúl acu.

Ceisteanna:

- Conas ar éirigh leo Gaeilge a chloisteáil?
- Cén fáth ar úsáid siad cluasáin?

Pictiúr 5b: Chuir siad TG4 ar siúl agus thaitin na cláir leo.

Níorbh fhéidir breathnú ar TG4 faoi rún áfach. Sin fadhb leis an teilifís. Mura bhfuil ach teilifís amháin sa seomra caithfidh gach duine dá bhfuil ann féachaint ar an gclár céanna. Theastaigh ón leaid óg, -- Brian? -- breathnú ar TG4 agus b'éigean dó áiteamh ar a athair ligean dó an cainéal sin a roghnú. Um tráthnóna, sa bhaile, d'iarr Brian ar a

athair suí agus féachaint ar TG4. "Is fiú féachaint ar TG4" a deir sé. Bhí an t-ádh air go raibh a athair sásta féachaint ar an gclár in éindí leis.

Ceisteanna:

- Cén cainéal teilifíse a theastaigh ó Bhrian?
- An raibh a athair sásta leis sin?

Pictiúr 6 : Bhronn Príomhoide na scoile gradam Gaeilge orthu as a ndíograis.

Iontas na n-iontas, d'eagraigh an scoil searmanas beag chun gradam a bhronnadh ar an mbeirt. Thréaslaigh Príomhoide na scoile leo as an iarracht a bhí déanta acu an Ghaeilge a neartú sa scoil agus sa cheantar. Bhronn sí trófaí beag orthu araon a raibh a n-ainmneacha greannta air. Bhí ríméad orthu a leithéid sin de bhuíochas a fháil.

Ceisteanna:

- Cén t-aitheantas a fuair siad ón scoil?
- Cad a bhí le rá ag an bPríomhoide?
- Céard a thug an Príomhoide dóibh?